

PLAN FOR ORGANISERING AV UNDERVISNING FOR MINORITETSSPRÅKLIGE ELEVER I STJØRDAL KOMMUNE

STJØRDAL KOMMUNE 2010

INNHold

Innledning.....	s.3
Mål for mottaksfasen.....	s.4
Begrepsavklaringer.....	s.4
Rutiner ved mottak.....	s.4
Foreldresamarbeid.....	s.5
Rutiner for inntak.....	s.5
Kartlegging.....	s.6
Nettverk.....	s.6
Trappemodellen.....	s.7
Trappetrinn 2.....	s.8
Trappetrinn 3.....	s.8
Prosedyre ved overgang til nærskolen.....	s.8
Minoritetsspråklige elever på ungdomstrinnet.....	s.9
Vedlegg 1.....	s.10
Vedlegg 2.....	s.10

INNLEDNING

Komité oppvekst har på bakgrunn av sak 41/09 fattet vedtak om å opprette mottaksskole for minoritetsspråklige elever i Stjørdal kommune. Mottaksskole er ofte det første møte med det norske skolesystemet for barn og unge som ikke behersker norsk. Eleven får et tilbud om mottaksskole dersom ferdighetene i norsk ikke er tilstrekkelige til å følge ordinær undervisning på det årstrinnet eleven tilhører. Elever med annet morsmål enn norsk og samisk har etter Opplæringslovens 2.8 rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelig kompetanse til å følge opplæring etter den ordinære læreplanen i norsk. Det fattes enkeltvedtak. Om nødvendig har slike elever også rett til morsmålsopplæring. Overføring til nærskole vil skje etter vurdering og n r eleven behersker norsk godt nok til å kunne følge opplæringen ordinær klasse ved nærskolen..

Halsen skole (1.-7. trinn) og Halsen ungdomsskole (8.-10. trinn) blir mottaksskoler fra 01.08.10. En plan for organisering av undervisning for minoritetsspråklige elever i grunnskolen i Stjørdal kommune er derfor utarbeidet.

Planen beskriver:

- mottaksordningen ved mottaksskolene i Stjørdal kommune (trappetrinn 1)
- organisering av undervisninga for minoritetsspråklige elever som fortsatt har rettigheter i forhold til Opplæringslovens   2.8 (trappetrinn 2).
- rutiner ved mottak
- kartlegging
- rutiner for overgang til nærskolen

I Stjørdal kommune gis den særskilte norskopplæringen etter [læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter](#) på trappetrinn 1 og 2

MÅL FOR MOTTAKSFASEN

1. Eleven skal lære å snakke, lese og skrive norsk språk
2. Eleven skal lære om norsk skole og norsk samfunn samtidig som de lærer norsk
3. Opplæring i norsk og fag kombineres straks det er mulig
4. Eleven integreres sosialt på skolen og i nærmiljøet

BEGREPSAVKLARINGER

- Opplæring i morsmål: morsmålsopplæring
- Opplæring på morsmål: fagopplæring på morsmål
Dette i følge rettighet i [Opplæringsloven §2.8](#). Det skal kartlegges hvilke språkferdigheter eleven har i norsk før det gjøres vedtak om særskilt språkopplæring.
- Trekantsamarbeid: Samarbeid mellom lærer i grunnleggende norsk, morsmålslærer og kontaktlærer. I mottak er det mottakslærer som samarbeider med morsmålslærer og kontaktlærer (vedlegg 2 ; mottakslærer har ansvar for grunnleggende norsk):

RUTINER VED MOTTAK

- Når en minoritetsspråklig elev ankommer Stjørdal kommune (ved innmelding skole eller via flyktningkontor) tas det kontakt med mottaksskole. Det avtales tidspunkt for mottakssamtale der elevens språkbiografi og tidligere skolegang kartlegges. Foreldre, elev, mottakslærere og fagleder for minoritetsspråklige deltar. Fagleder bestiller tolk. Det er mottaksskolene som kaller inn til første møte.
- Intervju av elev (vedlegg 1, del A+B)
- Skolested avklares etter mottakssamtale.
- Elevens skole avtaler inntakssamtale med eleven.

FORELDRESAMARBEID

Foreldre til minoritetsspråklige elever deltar på de ordinære foreldremøtene til klassene, men i tillegg legges det til rette for et ekstraordinært foreldresamarbeid. Dette for å sikre at foreldrene til de minoritetsspråklige elevene engasjeres i sine barns skolegang.

- Mottaks og inntakssamtale med tolk
- kontaktmøter med tolk
- egne foreldremøter for foreldre til minoritetsspråklige elever

Egne foreldremøter for foreldre til minoritetsspråklige elever:

Holdes av fagleder minoritetsspråklige. Morsmåslærere deltar også. Dette er avklart i forhold til Arbeidsavtale for morsmåslærere. Holdes en gang pr. semester. Tema for foreldremøtet settes av fagleder, etter innspill fra lærere og foreldre.

Det er et mål at foreldre til minoritetsspråklige foreldre skal være representert i skolens FAU.

Alle lærere som har minoritetsspråklige elever (kontaktlærere, lærere i grunnleggende norsk) inviteres også til å delta

RUTINER VED INNTAK

- Fagleder, kontaktlærer, elev og foreldre deltar
- Fagleder presenterer Stjørdal kommunes organisering av undervisning for minoritetsspråklige elever med hovedvekt på trappemodellen.
- Elevsamtale
- Skjema fra mottakssamtale (vedlegg 1, del A og B) oversendes nærscole
- Dato for oppstart
- Omvisning klasserom.

KARTLEGGING

- I mottakssamtalen brukes eget skjema for kartlegging av elevens språkbiografi, interesser og annet som kan være nyttig for skolen å vite (vedlegg 1A og B). Mottakssamtalen foregår ved mottaksskolen.
- Kartlegging underveis: Utdanningsdirektoratets [Kartleggingsmateriell- Språkkompetanse i grunnleggende norsk](#). Språkbiografi er på forhånd fylt ut i mottakssamtale, dokumenteres og lagres i elevmappen.
- [Leseprøver fra Nasjonalt senter for leseopplæring](#) brukes for kartlegging av leseferdigheter. Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) har utarbeidet prøvene på de mest frekvente minoritetsspråk på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.
- [Nasjonale kartlegginger/nasjonale prøver](#). Hovedregelen er at kartleggingsprøver er obligatorisk for alle elever, og at [adgangen til fritak](#) er begrenset.

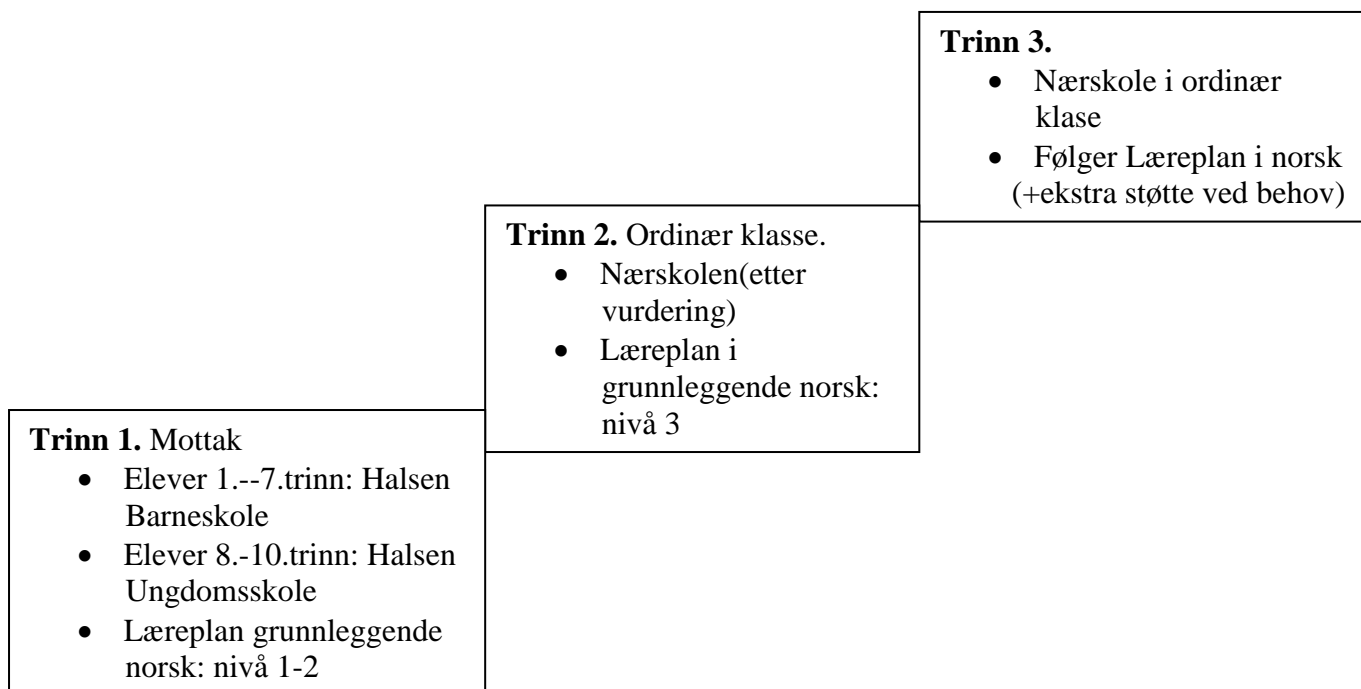
NETTVERK

Det opprettes et fagnettverk for morsmåslærere og lærere som underviser i grunnleggende norsk og morsmål. Nettverket skal ledes av en ressursperson innen fagfeltet. Målet er økt kunnskap og kompetanse gjennom erfaringsutveksling slik at undervisningen framstår helhetlig for elevene i Stjørdal kommune. Nettverksarbeidet vil bidra til å styrke samarbeidet mellom mottaksskolene og nærmiljøskolene.

Morsmåslærerne er i en særstilling da mange ikke har godkjent lærerutdanning. Egne samlinger for morsmåslærere avholdes i starten av skoleåret.

NETTVERK FOR OPPLÆRING AV MINORITESSPRÅKLIGE ELEVER, er nå iverksatt i Nord-Trøndelag.

TRAPPEMODELLEN:

TRAPPETRINN 1- MOTTAK

- Kartlegging av ferdigheter i norsk avgjør om nyankomne elever starter i mottaksgruppe. Mottakstilbudet er aldersblandet og har samme timetall som trinnet eleven tilhører. Tilbudet skal dekke alle fag i K-06.
- Mottakselever er tilknyttet en ordinær klasse de aldersmessig hører til. I begynnelsen er det naturlig at hele skoletilbudet til eleven gis i mottak. Så snart eleven har tilegnet seg nok norskferdigheter til å delta i enkelte fag, som f.eks. kroppsøving, kunst og håndverk eller musikk, skal eleven få dette tilbudet på trinnet sitt i disse fagene. Dette er også viktig i forhold til elevens sosiale relasjoner med jevnaldrende.
- Mottakselever som begynner på 1. trinn starter på trappetrinn 2. Dette betyr at de får sitt mottakstilbud i en ordinær 1. klasse ved mottaksskolen. De følger Læreplan i grunnleggende norsk og får opplæring i og på morsmål på vanlig måte.
- Elever som går i mottak har også opplæring i og på morsmål. Det betyr at de får den første lese- og skriveopplæringen på det språket de behersker best. De får også fagopplæring gjennom systemet med ordlister (vedlegg 2 og 3). Opplæring i morsmål legges i hovedsak utenfor ordinær timeplan, men fagopplæring på morsmål legges inn i den ordinære timeplanen.

Erfaringsmessig vil eleven gå i mottaksgruppa fra 1-2 år. Forskning viser til at det tar ca 2 år for eleven å opparbeide et overflatespråk/kontekstavhengig språk. I forhold til kartleggingsverktøyet i grunnleggende norsk, tilsvarer dette ca nivå 2. Det vil si at når eleven etter kartlegging viser seg å være ferdig med nivå 2 i grunnleggende norsk, bør eleven starte på trappetrinn 2. (Mer om tilbakeføring til nærmiljøskolen i eget punkt.)

TRAPPETRINN 2 - ORDINÆR KLASSE MED SÆRSKILT NORSKOPPLÆRING

- Elever som er ferdige med trappetrinn 1 går videre på trappetrinn 2.
- Elever som er født i Norge eller har bodd flere i år i Norge men som etter kartlegging viser at de ikke har tilstrekkelige norskkunnskaper til å følge ordinær opplæring, omfattes av Opplæringslovens § 2.8. De kan etter fattet enkeltvedtak få tilbud om opplæring i og på morsmål. Opplæring i morsmål skal legges utenfor ordinær timeplan, mens fagopplæring på morsmål kan legges inn i den ordinære timeplanen. Hvordan dette skal organiseres, avgjøres av rektor i samråd med lærerne.

Eleven går i ordinær klasse, men går i egen gruppe og får opplæring etter Læreplan i grunnleggende norsk. Timeantallet i grunnleggende norsk tilsvarer trinnets timeantall i norsk. Klassens norsktimer legges parallelt med timene i grunnleggende norsk.

TRAPPETRINN 3 - ORDINÆR KLASSE, LÆREPLAN I NORSK OG EKSTRA STØTTE V/ BEHOV

- Eleven følger læreplan i norsk. I en overgangsfase, kan det etter vurdering, gis ca en time ekstra ressurs i uka. Eleven er med og vurderer hva han fortsatt trenger hjelp til. Også i disse timene jobbes det i forkant av klassens tema. Disse timene legges utenfor elevens ordinære timeplan.

Målet er at flest mulig elever etter hvert skal følge læreplan i norsk. Det kan ta 5-6 år å utvikle et kontekstuavhengig språk. Stjørdal kommune ønsker å legge til rette for et best mulig utgangspunkt for videre skolegang.

Enkelte elever følger derfor læreplan i grunnleggende norsk til de går ut 7. trinn.

PROSEDYRE VED OVERGANGEN TIL NÆRSKOLEN

- Når kartlegging viser at eleven er på nivå 2 i faget grunnleggende norsk, tar mottaksskolen kontakt med nærskolen.
- Mottaksskolen innkaller til møte med foreldre og lærere. Målet er at eleven tilbakeføres til sin nærskole. For elever i mottak på ungdomstrinnet er det sannsynlig at eleven blir ved mottaksskolen hele skoleløpet. Når det gjelder barnetrinnet kan det unntaksvis etter grundig vurdering være hensiktsmessig å la eleven bli en lengre periode ved mottaksskolen.
- Overgangen til nærskolen gjøres ved hospitering etter avtale mellom mottaksskole og nærskole.
- Det er viktig at nærskolen er flink til å inkludere eleven i skolekretsens arrangement i den tiden eleven går på mottaksskolen. Dette vil gjøre overføringen lettere.

MINORITETSSPRÅKLIGE ELEVER PÅ UNGDOMSTRINNET

- Elevene er, dersom foreldrene ber om det, fritatt for vurdering med karakter første 1/2år av opplæringa. [Fritak for vurdering med karakter](#) (§3-21)
- Elevene kan ha krav på [særskilt tilrettelegging ved eksamen](#) (§3-32)
- [Elevene er fritatt for eksamen](#) i fag hvor de har fritak for vurdering med karakter (norsk) (§3-24)
- [Inntak til videregående opplæring](#)

[”Veileder om regelverk knyttet til minoritetsspråklige elevers og voksnes opplærings situasjon”](#)

VEDLEGG 1: MOTTAKSSKJEMA DEL A OG B

MIN SPRÅKBIOGRAFI

DEL A OG B SKAL LEGGES I ELEVENES MAPPE. EN KOPI AV DEL B SKAL SETTES INN I ELEVENES PERM SOM DISPONERES/OPPBEVARES AV NORSKLÆREREN.

DATO FOR UTFYLLING:

A) PERSONLIGE OPPLYSNINGER

NAVN:
ADRESSE:
FØDSELSDATO:
FØDESTED:
FAMILIEBAKGRUNN:
ANKOMST TIL NORGE:

TIDLIGERE SKOLEGANG

HJELP TIL HJEMMELEKSER:

FRITIDSINTERESSER:

BESKRIVELSE AV ELEVEN:

HELSE/OPPLEVELSER/ANDRE OPPLYSNINGER AV BETYDNING:

B) MINE SPRÅK

Språk	Jeg har lært språket (hjemme, i barnehagen, på skolen, blant venner ... osv)	Jeg har lært språket (i antall år/måneder)	Jeg kan forstå språket	Jeg kan snakke språket	Jeg kan lese språket	Jeg kan skrive språket	Jeg bruker språket sammen med
Språk 1 (morsmål)							
Språk 2							
Språk 3							
Språk 4							

VEDLEGG 2: TREKANTSAMARBEID

Trekantsamarbeid

På trappetrinn 1 og 2, jobber vi etter en metode som kalles Trekantsamarbeid. Dvs. det legges opp til et samarbeid mellom lærer i grunnleggende norsk, morsmåslærer og kontaktlærer. Dette samarbeidet etableres også for elever i mottak. Da er det mottakslærer som samarbeider med morsmåslærer og kontaktlærer.

Gjennom trekantsamarbeid får elevene gått gjennom sentrale begreper i forkant av undervisningen de møter ute i klassene.

Hvis for eksempel temaet på trinnet er vikinger, så gjennomgås stoffet først på morsmål av morsmåslærer. Etterpå jobbes det med stoffet i timene med grunnleggende norsk. Dette fører til at når faglærer/kontaktlærer går gjennom stoffet om vikinger i klassen, så har elevene en mulighet til å forstå og delta. Eleven får en ”flying start”.

Et godt arbeidsverktøy i trekantsamarbeidet, er å lage ordlister (vedlegg 2) for hvert tema klassen skal jobbe med. På denne måten kan man systematisk jobbe i forkant, og elevene får utvidet ordforrådet på både morsmål og norsk. Dette vil gi eleven et bedre tankeverktøy på begge språk, og gi gevinst i forhold til fagforståelse i tillegg til bedre og dypere kunnskap i norsk.